

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1939 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående förbud för landshövdingarna att med landshövdingetjänsten förena riksdagsmannaupdrag.

Uti en inom andra kammaren i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 37, angående lönereglering för landshövdingarna väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 355, av herr *Andersson* i Södergård *m. fl.* hemställes, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte i samband med avlöningsbestämmelserna för landshövdingarna låta verkställa utredning rörande förbud för landshövdingarna att med landshövdingetjänsten förena riksdagsmannaupdrag samt därefter till riksdagen inkomma med förslag i ämnet».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Svensk konstitutionell rätt innehåller inga regler om oförenlighet mellan statstjänst av något slag och riksdagsmannaupdrag.

Vid 1933, 1934 och 1935 års riksdagar framfördes motionsvis förslag om att förtroendeämbetsmän överhuvud taget eller vissa kategorier bland dessa, främst landshövdingar, och innehavare av därmed jämförliga ämbeten eller också landshövdingar enbart icke skulle vara valbara till riksdagen. I liknande syfte väcktes vid 1936 års riksdag förslag om att landshövding, som innehade riksdagsmannaupdrag, ej skulle äga delta i utskott eller i val till utskott. De förevarande motionerna avstyrktes av konstitutionsutskottet (utlåtanden 1933: 14, 1934: 6, 1935: 3, 1936: 5) samt avslogos av riksdagen. Från utskottets sida underströks vid samtliga tillfällen, att väljarnas frihet att utse de personer till riksdagsmän de helst vilja icke utan tvingande skäl borde beskäras.

Frågan om förbud för landshövdingar att innehava riksdagsmannaupdrag är ett spörsmål, som under senare år fått en allt mindre praktisk betydelse. Förhållandet torde sammanhänga med att den åsikten börjat bliva alltmera allmän, att landshövdingeämbete och riksdagsmannaskap var för sig äro alltför krävande allmänna uppdrag för att i regel kunna förenas utan förfång för ettdera eller båda. Skulle emellertid ett förbud uppställas att med viss statstjänst förena riksdagsmannaupdrag, borde en sådan regel icke, såsom enligt det i motionen väckta förslaget, avse landshövdingssysslor enbart utan även vissa andra ämbeten, för vilkas innehavare svårigheter jämväl kunna föreligga att med ämbetsbefattningen förena riksdagsmannaskap. Ett

stadgande av sådant innehåll bör dock, såsom utskottet vid upprepade tidigare tillfällen framhållit, icke utan tvingande skäl införas, eftersom det skulle innebära ett allvarligt intrång i väljarnas frihet att utse den person till riksdagsman de helst önska.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1939.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: Herrar *Hallén, Anton Pettersson, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Sandegård, Källman, Björck, Herlitz, Nils Andersson, Hagström, Hårdin, Andersson i Igelboda*, Lindskog*, Fast, Andersson i Ovanmyra, Mosesson*, Nordström i Torsby, Eriksson i Toftered*, Hällgren och Arnemark.*

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Anton Pettersson, Sandegård och Källman.*
